

Damià Vicens Xamena, Josep Vicens Ramis i Damià Vicens Ramis

Català

Els forns tradicionals de guix de la serra de na Burguesa (Mallorca) i el seu estat de conservació

Del 2004 al 2006 es realitzen una sèrie de treballs per part d'un equip d'espeleòlegs on es parla de la mineria del guix de la serra de na Burguesa. Pocs anys després, part d'aquest equip publica el 2013 un treball a una revista nacional relacionada amb el patrimoni miner i un altre, el 2016, a una revista de la comunitat on prima la història i el seu patrimoni.

La serra de na Burguesa, està ubicada a una zona meridional de la serra de Tramuntana, als termes de Palma i Calvià, encara que no forma part del denominat Paratge Natural de la serra de Tramuntana (Acord del Consell de Govern de 16 de març de 2007. BOIB núm. 54 ext., d'11 d'abril de 2007). La geologia de la zona fa que el guix tingui una distribució irregular per la serra.

Les explotacions mineres de la serra de na Burguesa, que se podien trobar a cel obert o en galeries, van estar actives entre els segles XVIII i XIX, encara que alguna probablement fins mitjans de s. XX. Algunes explotacions tenien forns per a coure el guix.

Aquests forns de planta rectangular i amb la façana oberta (generalment, però no tots), es troben vora explotacions mineres abandonades. La majoria dels forns es presenten en parells, tot i que hi ha un percentatge no menyspreable de forns individuals.

Recentment, a partir de noves visites a la serra, s'han trobat tres forns inèdits, la qual cosa fa que la llista s'ampliï fins a onze.

En aquesta comunicació es comenta l'estat actual de conservació d'aquests elements patrimonials de l'antiga indústria minera del guix, pràcticament desconeguts i poc posats en valor.

Paraules clau: forns de guix, patrimoni industrial, serra de na Burguesa, Palma, Calvià.

Damià Vicens Xamena, Josep Vicens Ramis i Damià Vicens Ramis

Anglès

The traditional plaster kilns of the Burguesa mountain range (Mallorca) and their state of preservation

From 2004 to 2006, a series of works were carried out by a team of speleologists in which the mining of chalk in the Serra de na Burguesa was discussed. A few years later, part of this team published a work in 2013 in a national magazine related to mining heritage and another, in 2016, in a community magazine where history and its heritage are at the fore.

The serra de na Burguesa is located in a southern area of the Serra de Tramuntana, near Palma and Calvià, although it is not part of the so-called *Paratge Natural de la Serra de Tramuntana* (Government Council Agreement of 16 March 2007. BOIB No. 54 ext., of April 11, 2007). The geology of the area means that the chalk has an irregular distribution throughout the mountain range.

The mining operations of the Serra de na Burguesa, which could be found in the open air or in galleries, were active between the 18th and 19th centuries, although some probably until the middle of the s. 20th. Some farms had ovens to bake the gypsum.

These ovens with a rectangular plan and with an open facade (generally, but not all) are found next to abandoned mining operations. Most ovens are presented in pairs, although there is a not inconsiderable percentage of individual ovens.

Recently, based on new visits to the mountain range, three unpublished ovens have been found, bringing the list to eleven.

This communication comments on the current state of conservation of these heritage elements of the old gypsum mining industry, which are practically unknown and undervalued.

Keywords: gypsum ovens, industrial heritage, Serra de na Burguesa, Palma, Calvià.